

කෝන් (Ceylon oak/ Kusum tree)

Order : Sapindales

Family : Sapindaceae

Genus : Schleichera Lour.

Species : Schleichera oleosa (Lour) Oken

ශ්‍රී ලංකාවේ හා ඉන්දියාවේ ස්වාභාවිකව වැවෙන කෝන් ඉන්දියාවේ ඉතා කලාතුරකින් වගා කරනු ලැබූව ද ලංකාවේ දී තවමත් වගා කරනු නොලබයි.

විශේෂයෙන්ම වියළි කලාපීය වනාන්තර වල තනි ශාක ලෙස තැනින් තැන විසිරී මී.30-50 ක් පමණ උසට වැඩෙන ශාකයකි. මෙය බොහෝ දුරට එවැනි වනාන්තරයක උසම ශාක අතර දක්නට ලැබෙන සාමාන්‍යයෙන් විශාල ශාකයකි. කෙසේ වුවද දේශීයව අතරමැදි හා තෙත් කලාපීය ප්‍රදේශ වලදී ද හොඳින් වැඩෙන කෝන් ශාක දක්නට ඇත. වාර්ෂිකව මෙහි පත්‍ර පතනය වුවද ශාකය පත්‍ර රහිතව පවතින්නේ ඉතා කෙටි කාලයකි. කෝන් ගසේ රෝස පැහැති අළුත් දළ ඉතා දැකුම්කළුය. පැතිරී වැඩෙන විශාල ශාක වියනක් සහිත කෝන් ගස සෙවණ ශාකයක් ලෙස ඉතා වැදගත්ය. කහ පැහැයට හුරු කොළ පැහැති කුඩා මල් සෙ.මී.6-15 ක පමණ දිගැති කිණිති දිගේ හටගන්නා අතර මේවා පොකුරු වශයෙන් අතු රිකිලි මුල හෝ පත්‍ර මුල හට ගනී. කෝන් මල් අනෙකුත් පලතුරු ශාකවල මල් මෙන් එතරම් කැපී නොපෙනේ.

කෝන් එල

පාසල් විශේෂ ගම්බද දරුවන් විශේෂයෙන් ප්‍රිය කරනා ඉදුණු කෝන් ගෙඩි ඇඹුල් හා පැණි රස මිශ්‍ර වන තරමක ආම්ලික ස්වාභාවයක් ඇති පලතුරකි. සැඟිත්ඬේසියේ කුලයේ අනෙකුත් පලතුරු වලට සමාන ලෙසින් එහි ඇතුළත තිබෙන දුඹුරු පැහැති බීජය වටා තුනීව පිහිටා ඇති තැඹිලි පැහැයට හුරු කහ පැහැති යුෂමය ජෙලිමය මාංශලය ආහාරයට ගත හැකිය.

සාමාන්‍යයෙන් රවුම් ඕවලාකාර කෝන් ගෙඩියක් සාමාන්‍ය ප්‍රමාණයේ මොර ගෙඩියකට බොහෝ සමානය. මොර ගෙඩියක පිට පොත්ත මෙන් මෙහිදී පිට පොත්ත තරමක් දැඩි කැඩෙන සුළු එකක් වේ. ගෙඩියේ මූල පළල් වන අතර අග කුඩා තුඩක් සහිතය. කෝන් ශාකය විශේෂයෙන්ම ගින්නට ඔරොත්තු දේ.

ප්‍රචාරණය

බීජ වලින් හා මුල් පැළ මගින් පහසුවෙන් ප්‍රචාරණය වේ.

කෝන් බීජ පැළ

හාවිත

ඉදුණු කෝන් එල නැවුම් පලතුරක් ලෙසත් මෙහි දැව දර (Firewood) ලෙසත් ශාකය මං මාවත් දෙපස,

පාසැල් හා විශාල ආයතන වල සෙවන ශාක ලෙසත් භාවිතා කළ හැකිය. මෙහි බීජ වල මදයෙන් 59 – 72 පමණ තෙල් නිස්සාරණය කරගත හැකි බවත් ඒවා හිසෙහි ආලේප කිරීමට ආහාර පිසීමට, ආලෝකය ලබා ගැනීම සඳහා දැල්වීමට ද පාරම්පරික වෛද්‍ය ක්‍රම වලදී ද භාවිත කරන බවටත් තොරතුරු වාර්තා වේ.